

'Houden' en verliezen

Kan in perioden vóór verwerving of na afstoting van een deelneming sprake zijn van het 'houden van deelnemingen' in de zin van de houdsterverliesregeling? De Hoge Raad heeft hierover in vier arresten duidelijkheid verschaft.

Op grond van de houdsterverliesregeling ex artikel 20 lid 4 vpb wordt verliescompensatie beperkt als de feitelijke werkzaamheid van de belastingplichtige (nagenoeg) het gehele (boek) jaar (nagenoeg) uitsluitend bestaat uit het houden van deelnemingen of financieren van verbonden lichamen.

In de vier zaken die de Hoge Raad ter beoordeling kreeg voorgelegd, ging het om drie houdstermaatschappijen die in de loop van het jaar een deelneming hebben verworven en één die in de loop van het jaar een deelneming heeft geliquideerd. De vier houdstermaatschappijen claimen elk een compensabel verlies. De inspecteur kwalificeert de verliezen als houdsterverliezen.

Zowel Rechtbank Haarlem als Hof Amsterdam stellen belanghebbenden in het gelijk. De staatssecretaris stelt viermaal cassatie in met als argument dat de houdstermaatschappijen zich in het betreffende boekjaar alleen hebben beziggehouden met het houden van deelnemingen. Het verlies is daaraan toe rekenen. Doel en strekking van de houdsterverliesregeling zouden worden miskend als het verlies niet als houdsterverlies wordt aangemerkt, aldus het cassatiemiddel.

Voor de houdsterverliesregeling gelden twee cumulatieve vereisten: een eis betreffende de feitelijke werkzaamheid en een temporele eis. Volgens de Hoge Raad maakt de houdsterverliesregeling geen onderscheid tussen actief of passief gehouden deelnemingen. Tegen deze achtergrond gaat de Hoge Raad ervan uit dat de wetgever heeft beoogd voor de toepassing van de temporele eis het houden van een deelneming als zodanig als de feitelijke werkzaamheid aan te merken. De Hoge Raad oordeelt vervolgens dat een periode waarin (nog) geen deelneming werd gehouden of geen deelneming (meer) wordt

Na het Bosal-arrest¹ heeft de regering de niet-afbreikbaarheid van kosten in verband met buitenlandse deelnemingen geschrapt². Om de budgettaire miljardenderving op te vangen, was reparatiewetgeving nodig. Eén van de reparatiemaatregelen was een beperking van de verliescompensatie voor houdstermaatschappijen. Budgettaire motieven kunnen niet iedereen bekoren: 'De houdsterverliesregeling lijkt [...] een incidentgestuurde, [...], wetsonsystematische, opportunistisch-budgettaire maatregel en daarmee in aanmerking te komen voor de [...] kwalificatie 'wegwerprecht'³.

gehouden niet in aanmerking kan worden genomen als periode waarin de feitelijke werkzaamheden van een belastingplichtige bestaat uit het houden van deelnemingen, ook niet als in die periode voorbereidende activiteiten worden verricht ter verwerving van een deelneming of als sprake is van een periode van non-activiteit na ontbinding van een deelneming. Bron: Hoge Raad 19 september 2014, ECLI:NL:HR:2014:2679, 2680, 2682 en 2683.

Belanghebbenden werden zowel in beroep als in hoger beroep in het gelijk gesteld. Driemaal is scheepsrecht, moet de staatssecretaris gedacht hebben. Maar vier cassatieberoepen leverden evenzoveel missers op voor de Belastingdienst. Het gelijkkluidend oordeel in alle vier de zaken waarin deelnemingen in de loop van het boekjaar werden verworven of geliquideerd, is dat de houdsterverliesregeling niet van toepassing is. ◀

Noten

- Hof van Justitie 18 september 2003, C 168/01, ECLI:EU:C:2003: 479, BNB 2003/344
- zie Kamerstuk 29210, nr. 8, p. 5
- aldus AG Wattel onder 3.17 van zijn Gemeenschappelijk bijlage bij de conclusies van 25 maart 2014 in de zaken met nrs. 13/03611, 13/03973, 13/03975, 13/03979 (ECLI:NL:PHR:2014:298, 303, 304, 307)

'Vier cassatieberoepen leverden evenzoveel missers op voor de Belastingdienst'